

Петровський Полтавський кадетський корпус

Петровський Полтавський кадетський корпус за часів Російської імперії був найстарішим та найпрестижнішим кадетським навчальним закладом на теренах сучасної України. Знаходився в Полтаві з 1840 по 1918 роки.

Указ про заснування корпусу в Полтаві вийшов 1 лютого 1830 року. Згідно з наступним наказом від 5 січня 1836 заклад мав отримати назву «Петровського» на честь Петра I та його перемоги в Полтавській битві. До навчання в корпусі, крім Полтавської, мали бути зараховані також вихідці Катеринославської, Харківської та Чернігівської губерній, а їх дворянство мало натомість фінансово підтримувати заклад.

Відкриття у присутності генерал-губернатора та інших поважних осіб, відбулося 6 грудня 1840 року. Набір із 36-ти кадетів приступив до навчання із 17 числа. Від 9 травня 1841 корпус закріплений за Західним округом. У 1844 році налічувалося 400 кадетів (часом їх кількість досягала 500 і більше чоловік).

Для всіх корпусів ще в 1836 р. був введений єдиний навчальний план та встановлено загальний порядок організації. Усі предмети ділилися на три курси: підготовчий (1 рік), загальний (5 років) та спеціальний (3 роки). Три старші курси складали роту. У строю

корпус становив батальйон із 4-х рот: гренадерської, двох мушкетерських та неорганізованої. Із дворівневого поділу корпусів Полтавський належав до першої групи, тобто безпосередньо готував офіцерів у той час як наприклад, Володимирський Київський (з корпусів 2-ї групи, що мали п'ятирічний загальний курс) для продовження навчання переводив вихованців у корпуси першого класу. Приймалися тільки діти офіцерів та дворян.

У навчальному процесі поряд з загальноосвітніми предметами вивчали спеціальні дисципліни. До позакласних дисциплін зараховували: стройове навчання, фізкультура, фехтування, плавання, музика, співи й танці. Навички верхової їзди кадети відпрацьовували на території кінної бази в Жуках.

Головний корпусний будинок зведено у 1835–1840 роках у стилі пізнього класицизму під керівництвом архітектора М. І. Бонч-Бруєвича. Займає північно-західну ділянку Круглої площі, котра спочатку відводилася для чоловічої гімназії. Найбільший серед споруд ансамблю (довжина головного фасаду — 132 метри). Мурований, триповерховий, Т-подібного планування. Вісь симетрії головного фасаду акцентовано восьмиколонним портиком римодоричного ордеру, який спирається на рустовану аркаду першого поверху. Увінчаний трикутним фронтоном. До центрального входу ведуть сходи та два прямі пандуси, які розташовані обабіч, вздовж фасаду. Первісно будинок не був потинькований і важливу роль у створенні суворого монументального образу відіграв контраст червоних цегляних стін і побілених деталей.

Серед випускників Полтавського кадетського корпусу було багато учасників Кримської (1853–1855), Російсько-турецької (1877–1878) та Російсько-японської воєн (1904–1905), у тому числі інженер-полковник, герой оборони Порт-Артура Сергій Рашевський, який загинув на форті № 11 разом із генералом Р. І. Кондратенком. У Полтавському кадетському корпусі навчалися: генерал Микола Холодовський, генерал, український художник Микола Ярошенко, українські художники Михайло Холодовський та Микола Бутович, композитор і диригент Микола Казанлі (автор опери «Міранда», «Симфонії», оркестрової балади «Ленора»), український музичний діяч, скрипаль-соліст, організатор симфонічного оркестру в Полтаві та Полтавському музичному училищі Дмитро Ахшарумов; електротехнік і метеоролог Філадельф Величко, керівник повстання саперів

у 1905 році у Києві поручик Борис Жаданівський; професор М. П. Потоцький; автор підручників з артилерії, історії артилерії, генерал-майор Олексій Пашенко, учасник російсько-японської війни 1904–1905 років, один з піонерів вітчизняного повітроплавання В. Л. Ельяшевич, генерал-майор Михайло Домонтович (батько радянського дипломата Олександри Коллонтай), зоолог Є. Л. Шестопьоровта інші непересічні особистості.